

Pienestä Mouhijärven kunnasta suureen Sastamalan valtuustoon

Vaalityö ja poliittisten voimasuhteiden muutos monikuntaliitoskunnassa

Mariikka Ala-Maakala
Yhteiskuntaopin tutkielma
Mouhijärven lukio
17.11.2008

TIIVISTELMÄ

Pienestä Mouhijärven kunnasta suureen Sastamalan valtuustoon - Vaalityö ja poliittisten voimasuhteiden muutos monikuntaliitoskunnassa

Mariikka Ala-Maakala
Yhteiskuntaopin tutkielma
Mouhijärven lukio
17.11.2008

Ohjaaja:
Markku Hakala

Vuoden 2009 alussa voimaantulevat kuntaliitokset toivat tulevan kuntajaon mukaisesti 26.10.2008 käytyihin kunnallisvaaleihin kuntaliitoskunnissa täysin uuden vivahteen, joka saattoi muuttaa kunnan poliittisia ja alueellisia voimasuhteita merkittävästi.

Tässä tapaustutkimuksessa tutkittiin ehdokkaiden ja puolueiden vaalityötä Mouhijärvellä Sastamalan kaupungin kunnallisvaaleissa 2008 ja mouhijärveläisten poliittisten voimasuhteiden muutosta monikuntaliitoksen jälkeiseen uuteen suurvaltuustoon siirryttäessä. Mouhijärven 3000 asukkaan kunta on 1.1.2009 aloittavan Sastamalan kaupungin (24 000 asukasta) pohjoisin osa Länsi-Pirkanmaalla.

Tutkimusaineisto kerättiin paikallislehtien vaaleihin liittyvää uutisointia ja vaalimainontaa seuraamalla, osallistumalla puolueiden vaalituloksiin sekä havainnoimalla puolueiden ja ehdokkaiden vaalimarkkinointia julkisilla paikoilla sekä internetissä. Lisäksi kerättiin tilastotietoja ja seurattiin vaaleista Mouhijärvellä käytyä keskustelua ja taajamien julistemainontaa.

Aineistoa analysoitiin puolueittain ja henkilöittäin. Huomiota kiinnitettiin myös ehdokkaiden vaalimenestykseen johtaneisiin tekijöihin, ja syntyneitä vaalitulosta verrattiin Mouhijärven edelliseen vuoden 2004 kunnallisvaalitulokseen sekä kuntaliitoksen vaikutuksesta kuntaliitoskuntien vaalitulokseen tehtyihin ennusteisiin.

Tutkimuksen tuloksena saatiin tietää, että Mouhijärveltä tuli valituksi ennusteita suurempi joukko valtuutettuja, ja mouhijärveläisten valtuutettujen poliittiset voimasuhteet säilyivät lähes ennallaan. Koko valtuuston puolueiden voimasuhteet muodostuivat melko samanlaisiksi kuin Mouhijärven valtuuston voimasuhteet olivat vaalikaudella 2004–2008. Ainoastaan kahden suurimman valtuustoryhmän koko muuttui merkittävästi. Ehdokkaiden vaaleissa menestyminen edellyttää tunnettuutta ja kuntalaisten luottamuksen ansaitsemista. Tästä tutkimuksesta on hyötyä vaalityötään suunnitteleville puolueille ja ehdokkaille.

Kuntaliitos ei välttämättä muuta poliittisia tai alueellisia voimasuhteita. Seuraavissa vaaleissa tai laajennetusta valtuustosta luovuttaessa tilanne voi kuitenkin muuttua, joten pitkäaikaisempi seurantatutkimus aiheesta on tarpeen.

TIIVISTELMÄ

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
1.1 Kuntaliitokset Suomessa	1
1.2 Mouhijärveltä Sastamalaan	1
2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	3
2.1 Tapaustutkimus	3
2.2 Tutkimuksen rajaus ja tutkimusongelmat	3
2.3 Aineiston kerääminen ja analysointi	4
3 KUNNALLISVAALIT 2008	5
3.1 Poliittiset voimasuhteet Mouhijärvellä vaalikaudella 2004–2008	5
3.2 Ehdokasasettelu kunnallisvaaleissa 2008	5
3.3 Kunnallisvaalikampanjointi Mouhijärvellä syksyllä 2008	5
3.3.1 Kokoomus	6
3.2.2 Keskusta	7
3.3.3 Sosiaalidemokraatit	8
3.3.4 Muut puolueet	9
3.4 Mouhijärveläiset Sastamalan valtuustossa vaalikaudella 2008–2012	10
4 TUTKIMUSTULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI	10
4.1 Vaalimainonnan sekä ehdokkaiden ja puolueiden toiminnan vaikutukset vaalitulokseen	10
4.1.1 Kokoomus	11
4.1.2 Keskusta	12
4.1.3 Sosiaalidemokraatit	13
4.1.4 Muut puolueet	13
4.2 Kuntaliitoksen vaikutus poliittisiin voimasuhteisiin	14
4.3 Menestystekijöitä	16
5 TUTKIMUKSEN ARVIOINTIA JA KEHITTÄMISMAHDOLLISUUKSIA	16
5.1 Tutkimuksen arviointi	16
5.2 Tulosten käyttö- ja jatkotutkimusideoita	16
LÄHTEET	18
LIITE 1: Kuva 1, Taulukko 1 ja Taulukko 2	20

1 JOHDANTO

1.1 Kuntaliitokset Suomessa

Kunnallishallinnon uudistusta pohtinut komitea korosti jo vuonna 1894, että suuret kunnat olisivat edullisempia kuin pienet, ja vaati kuntaliitoksia. Suomen ensimmäinen kuntaliitos tehtiin kuitenkin vasta vuoden 1934 alussa, kun Kyyrölän kunta liitettiin Muolaan kuntaan (www.kunnat.net.) Kuntien määrä oli suurimmillaan 1940-luvulla, jolloin niitä oli enimmillään 603 kappaletta. Sen jälkeen kuntien määrä on laskenut noin neljään sataan (vuonna 2008 415 kappaletta). Historiassa kuntaliitoksia on toteutunut epätasaisesti, eräänlaisina aaltoina. Ensimmäinen huomattavan useiden kuntamuutosten vuosi oli 1946. Muita vilkkaita vuosia kuntajakomuutosten suhteen ovat olleet vuodet 1967, 1969, 1973, 1977, 2005 ja 2007. Tulevan Sastamalan kaupungin alueella on tehty kuntajakomuutoksia lähihistoriassa seuraavasti: vuonna 1973 Karkku ja Tyrvää liitettiin Vammalaan, 1981 Kiiikka ja Keikyä yhdistyivät Äetsäksi ja vuonna 2007 Suodenniemi liittyi Vammalaan (www.kunnat.net.)

2000-luvun kuntaliitosten kannustimena on ollut raha, sillä valtion Kunta- ja palvelurakennemuutos on kannustanut entistä suurempien kuntien perustamiseen ja kuntien kokonaismäärän vähentämiseen tarjoten kuntaliitoskunnille yhdistymisavustuksia. Vuoden 2009 alussa tulee voimaan 32 kuntaliitosta, joista useat ovat monikuntaliitoksia (www.kunnat.net.)

Kuntaliitosten toteutuksesta tai onnistumisesta on jo tehty tutkimuksia. Tässä työssä tutkitaan ehdokkaiden ja puolueiden vaalityötä Mouhijärvellä Sastamalan kaupungin kunnallisvaaleissa 2008 ja mouhijärveläisten poliittisten voimasuhteiden muutosta monikuntaliitoksen jälkeiseen uuteen suurvaltuustoon siirryttäessä.

1.2 Mouhijärveltä Sastamalaan

Mouhijärven kunta on hieman yli 3 000 asukkaan kunta Länsi-Pirkanmaalla valtatie 11 varrella (LIITE 1, Kuva 1). Mouhijärven asukasluku on kasvanut viime vuodet tasaisesti ja varmasti, mutta samaan aikaan kunnan talous on tullut yhä alijäämäisemmäksi.

Mouhijärven kunnan osalta kuntaliitosselvityksen tekeminen aloitettiin melko yllättäen ja kuntaliitospäätös tehtiin nopealla aikataululla. Mouhijärven oletettiin toteuttavan laadittua kuntastrategiaa, jonka mukaan Mouhijärvi pysyttelee itsenäisenä kuntana ainakin vuoteen 2010 asti. Mouhijärven kunnanvaltuusto päätti kuitenkin huhtikuussa 2007, että liitosselvitykset Nokian ja Hämeenkyrön kanssa aloitetaan välittömästi, ja Vammala voidaan ottaa mukaan selvitystyöhön, mikäli se haluaa siihen osallistua (Mouhijärven kv 19.4.2007, 35 §). Kun kuntaliitoksesta alettiin

keskustella julkisesti aiemmin keväällä, Vammala ei aluksi ollut lainkaan mukana vaihtoehtojen joukossa.

Kuntaliitosvaihtoehtojen esiselvityksen 1. vaiheen raportin perusteella Efeko Oy:n konsultti suositteli liitosselvityksen jatkamista Vammalan kanssa seuraavin perusteluin: Mouhijärvi ja Vammala kuuluvat samaan seutukuntaan ja niillä on jo olemassa olevaa palveluyhteistyötä, ne muodostaisivat asukasmäärältään Kunta- ja palvelurakennemuutoksen puitelain vaatimuksia vastaavan kokoisen kunnan, valtuustojen poliittiset voimasuhteet ovat samantyyppiset ja alueella on vahva yhteistyön historia (Efeko Oy 2007.)

Vammalan kaupunki teki samaan aikaan Mouhijärven kunnan liitosselvitysten kanssa erillistä selvitystyötä yhdessä Äetsän ja Punkalaitumen kanssa uuden kaupungin perustamisesta Lounais-Pirkanmaalle. Mouhijärven kunnanvaltuusto päätti Efeko Oy:n esiselvityksen perusteella jatkaa liitosselvityksen tekemistä ainoastaan Vammalan kanssa (Mouhijärven kv 5.7.2007, 52 §) ja tarkensi myöhemmin selvityskumppaniksi uuden Lounais-Pirkanmaalle perustettavan kaupungin (Mouhijärven kv 28.8.2007, 62 §).

Valtion yhdistymisavustusten saamiseksi päätökset kaupungin perustamisesta oli tehtävä vuoden 2007 loppuun mennessä. Mouhijärven kunnanvaltuusto päätti liittymisestä Sastamalan kaupunkiin kunnanhallituksen (äänin 4–3) esityksestä äänin 11–10 (Mouhijärven kv 10.12.2007, 100 §). Punkalaitumen kunnanvaltuusto päätti, että kunta ei toistaiseksi liity Sastamalan kaupunkiin, joten Mouhijärven, Äetsän ja Vammalan valtuustojen oli äänestettävä Sastamalan kaupungin perustamisesta uudelleen. Toisen äänestyksen tulos Mouhijärven valtuustossa oli täsmälleen sama kuin ensimmäisellä kerralla. Sosiaalidemokraatit ja sitoutumattomat olivat kaikki liitosta vastaan, samoin kaksi keskustalaista ja yksi vasemmistoliiton valtuutettu. Liitoksen kannalla olivat kaikki kokoomuslaiset, viisi keskustalaista ja yksi vasemmistoliittolainen (Mouhijärven kv 20.12.2007, 106 §.)

Mouhijärven kunta on osa Sastamalan kaupunkia 1.1.2009 alkaen, ja 26.10.2008 järjestetyissä kunnallisvaaleissa valittiin Sastamalan ensimmäinen kaupunginvaltuusto. Sastamalan kaupungin asukasluvun (noin 24 000 asukasta) perusteella valtuutettuja valittaisiin Kuntalain 10 § mukaan 43 kappaletta, mutta yhteen liittyvien kuntien esityksestä kunta-asioita käsittelevän ministeriön päätöksellä kuntaan voidaan valita kuntaliitoksen jälkeen kahdeksi ensimmäiseksi valtuustokaudeksi niin sanottu laajennettu valtuusto. Sastamalan valtuustossa tulee olemaan kaksi ensimmäistä vaalikautta (vuosina 2008–2016) 59 jäsentä. Vastaavalla tavalla kuntaliitoksen vuoksi valittiin kunnallisvaaleissa 2008 laajennettu valtuusto 15 kunnassa (Kuntalaki 10 §, www.kunnat.net.)

2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

2.1 Tapaustutkimus

Tapaustutkimus on yleinen ja toimiva tapa tehdä yhteiskuntatieteellistä tutkimusta. Se on kvalitatiivista (laadullista) tutkimusta, joka on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedonhankintaa, ja tutkimusaineisto kootaan todellisissa tilanteissa. Tapaustutkimus kohdistuu aitoon nykyhetken tilanteeseen, jota tutkija ei voi luoda keinotekoisesti. Ilmiöitä ja tapahtumia tutkitaan tapaustutkimuksessa luonnollisessa esiintymisympäristössään ilman mitään erityisjärjestelyjä. Aineiston hankinta tapaustutkimuksessa on avointa ja keräilevää, sillä tutkija on kiinnostunut koko tapauksesta, eikä voi ennalta aavistaa kaikkia sen piirteitä. Kvalitatiivinen tapaustutkimus on kuvailevaa tutkimusta, mutta siinä pyritään löytämään myös päteviä selityksiä rajatulle ilmiölle. Tapaustutkimus on joustava tutkimusmuoto, sillä aineistoa voidaan hankkia sieltä, mistä sitä on mahdollista saada, ja uutta aineistoa voi löytyä koko tutkimustyön ajan. Tapaustutkimus on arvosidonnaista, sillä vaikka siinä pyritään mahdollisimman suureen objektiivisuuteen, tutkijan persoonallisuus on yhteydessä näkemykseen, jonka hän muodostaa tutkittavasta ilmiöstä. Tapaustutkimus parantaa lukijan tietämystä tutkittavasta ilmiöstä, jolloin lukijan on mahdollista rajallisesti yleistää ja soveltaa tutkimustuloksia vertaamalla muita samantyyppisiä tilanteita tutkittuun tapaukseen (Syrjälä ym. 1995 s. 10–24; Anttila 1998 s. 252–254; Hirsjärvi ym. 2001 s. 123, 151–157.)

2.2 Tutkimuksen rajausta ja tutkimusongelmat

Tapaustutkimus soveltuu erinomaisesti yksittäisen nykyhetkeen sijoittuvan tapahtuman tutkimiseen, joten se valittiin tämän tutkimuksen menetelmäksi. Aivan alussa, tutkimusongelman määrittämisen jälkeen ajatuksena oli tutkia koko tulevan Sastamalan poliittisen kentän muuttumista kuntaliitoksen yhteydessä ja alueellisen edustuksen tasapuolista toteutumista uudessa kunnallisvaltuustossa. Hyvin pian tutkimusalue osoittautui liian laajaksi, ja tutkimus rajattiin koskemaan yhtä kuntaa - Mouhijärveä. Rajausta mahdollisti kaiken tarvittavan aineiston keräämisen ja tutkimisen, ja työn laajuus oli tälle tutkimukselle kohtuullinen.

Tutkimuksessa tutkittiin luvussa 1.2 esitellyssä kontekstissa, minkälaisia vaalityötä ehdokkaat ja puolueet tekivät, kuinka tutkimukseen valitut ehdokkaat menestyivät ja mitkä asiat vaikuttivat vaalimenestykseen. Kiinnostuksen kohteena oli myös äänestyskäyttäytyminen. Lopuksi vertailtiin poliittisten voimasuhteiden muutoksia siirryttäessä Mouhijärveltä Sastamalaan.

2.3 Aineiston kerääminen ja analysointi

Materiaalia tutkimukseen löytyi paljon; niin painetuista lähteistä, internetistä kuin kunnallisvaaliehdokkaiden ja puolueiden käytännön toimintaa tarkkailemalla. Tutkimuksen taustamateriaalia on kerätty Mouhijärvellä ilmestyvistä paikallislehdistä; Paikallissanomista, Alueviestistä ja Tyrvään Sanomista. Alueella luettavaa maakuntalehti Aamulehteä seurattiin myös, mutta se ei osoittautunut tutkimukselle merkitykselliseksi tietolähteeksi. Paikallissanomat ja Tyrvään Sanomat ovat tilattavia lehtiä. Lavian, Mouhijärven ja Suodenniemen Paikallissanomilla on erittäin vankka asema Mouhijärvellä, minkä ehdokkaatkin ovat tiedostaneet. Suodenniemen liittyttyä Vammalaan vuoden 2007 alussa Paikallissanomat on alkanut käsitellä myös Vammalaa koskevia tapahtumia. Tyrvään Sanomat käsittelee Vammalan, Äetsän ja niiden lähikuntien asioita. Lehti jaetaan satunnaisesti myös ilmaisjakeluna kaikkiin kotitalouksiin Mouhijärvellä. Ennen kunnallisvaaleja lehdestä on otettu useampia ilmaisjakelupainoksia ja lehti on käsitellyt vaaliasioita kattavasti koko Sastamalan alueelta. Alueviesti on ilmaisjakelulehti, joka jaetaan 11 kunnan alueella mukaan lukien tulevan Sastamalan kunnat. Ilmaisuudestaan huolimatta Alueviesti on hyvin asiapitoinen lehti, ja se julkaisee mielellään esimerkiksi lyhyitä tapahtumavinkkejä, poliitikkojen kolumneja, lukijoiden mielipidekirjoituksia ja matka- ym. kertomuksia. Myös Alueviestin viimeiset numerot ennen vaaleja ovat olleet selvästi vaalipainotteisia.

Sanomalehtien lisäksi seurattiin puolueiden paikallisjärjestöjen ja mouhijärveläisten ehdokkaiden internetsivuja, puolueiden ja ehdokkaiden muuta vaalimainontaa. Tutkija osallistui vaaleihin liittyviin tapahtumiin Mouhijärvellä sekä vieraili Uotsolan torilla, jonne puolueiden torimarkkinointi oli Mouhijärvellä keskittynyt, yhtä kertaa lukuun ottamatta jokaisena toripäivänä ennen vaaleja. Koko tutkimuksen ajan, erityisesti suoraa havainnointia tehtäessä, vältettiin tutkijan todellisen iän paljastaminen, joten puolueiden edustajat käyttäytyivät tätä kohtaan kuin ketä tahansa potentiaalista äänestäjää kohtaan. Tosin pienellä paikkakunnalla monet ehdokkaista tuntevat tutkijan, joten heidän vaalityöstään tutkija varmisti realistisen kuvan seuraamalla ehdokkaan toimintaa myös muita ihmisiä kohtaan. Tutkimuksen reliabiliteetti varmistettiin myös sillä, että tutkimuksen tekovaiheessa siitä olivat tietoisia vain tutkija ja työn ohjaaja.

Edellä mainittujen lisäksi aineistona käytettiin Mouhijärven kunnanvaltuuston pöytäkirjoja, Kuntaliiton, Tilastokeskuksen ja Oikeusministeriön internet-materiaalia sekä tutkimuksen tekemiseen liittyvää kirjallisuutta. Tutkimuksessa ei käytetä ehdokkaiden nimiä, vaikka ne ovat lähdeaineistossa julkisia, koska tutkimuksen tavoitteena oli ensisijaisesti kartoittaa yleisesti vaalimenestykseen kuntaliitoskunnassa vaikuttavia ehdokkaiden ja puolueiden ominaisuuksia ja toimintatapoja.

Kattavaa dokumentti- ja tilastoaineistoa sekä tutkijan havaintoja analysoitiin puolueittain ja henkilöittäin. Huomiota kiinnitettiin myös ehdokkaiden vaalimenestykseen johtaneisiin tekijöihin, ja

syntyntä vaalitulosta verrattiin Mouhijärven edelliseen vuoden 2004 kunnallisvaalitulokseen sekä kuntaliitoksen vaikutuksesta kuntaliitoskuntien vaalitulokseen tehtyihin ennusteisiin.

3 KUNNALLISVAALIT 2008

3.1 Poliittiset voimasuhteet Mouhijärvellä vaalikaudella 2004–2008

Mouhijärven kunnallispolitiikkaa on hallinnut maaseutumaisille kunnille tyypillisesti Suomen Keskusta. Kolmen suurimman puolueen voimasuhteet ovat tavanomaiset, mutta Mouhijärven puoluekentässä merkillepantavaa on ollut Sitoutumattomien suuri osuus (LIITE 1, Taulukko 1). Mouhijärven Sitoutumattomien suuri suosio on kuitenkin nojannut lähes kokonaan yhden valtuutetun suureen suosioon, ja hän on koko Mouhijärven suurimmalla äänisaaliillaan nostanut monta muuta Mouhijärven Sitoutumattomien ehdokasta kunnanvaltuustoon. Kunnallisen Sitoutumattomien ryhmittymän edustajien lisäksi valtuustossa on ollut useita sitoutumattomia eri puolueiden valtuustoryhmissä.

3.2 Ehdokasasettelu kunnallisvaaleissa 2008

Kahdeksan puoluetta asetti ehdokkaita Sastamalan valtuustoon kunnallisvaaleissa 2008. Kokoomuksella oli 57, Keskustalla ja Sosiaalidemokraateilla 56, ja Vasemmistoliitolla 27 ehdokasta. Muilla puolueilla oli kullakin alle 20 ehdokasta. Lukumääräisesti eniten mouhijärveläisiä ehdokkaita oli Keskustan ja suhteellisesti eniten Vasemmistoliiton listoilla. Vihreät oli ainoa puolue, jolla ei ollut yhtään mouhijärveläisehdokasta. Mouhijärven edelliskauden 21 valtuutetusta 13 oli uudelleen ehdokkaana, joten uusia mouhijärveläisehdokkaita oli 21 kappaletta. Mouhijärveläisten osuus kaikista ehdokkaista oli hieman isompi kuin mouhijärveläisten osuus sastamalalaisista eli noin 14 % (LIITE 1, Taulukko 2.)

3.3 Kunnallisvaalikampanjointi Mouhijärvellä syksyllä 2008

Kunnallisvaalikampanjointi keskittyi Mouhijärvellä neljään osa-alueeseen: torikampanjointiin, puolueiden yksittäisiin tilaisuuksiin sekä taajama- ja lehtimainontaan. Ehdokkaat jakoivat toreilla ”leipää ja sirkushuveja”, mutta asiapitoinen keskustelu jäi tutkijan havaintojen mukaan vähäiseksi. Taajamien julistemainontaa varten Mouhijärvellä oli mainostelineet Häijäässä ja Uotsolassa, mutta puolueet vaikuttivat julistemainonnan tehon suhteen pessimistisiltä, koska sateinen sää pilasi julisteita ja mainostelineiden koettiin olevan liian syrjäisillä paikoilla.

Puolueiden paikallisjärjestöt aloittivat Sastamalan laajuisen yhteistyönsä viimeistään muutama kuukausi ennen vaaleja ja puolueet rekrytoivat ehdokkaita jo alkuvuoden ja kesän aikana. Suurimmilla puolueilla oli tavoitteena täydet ehdokaslistat. Kukin puolue, vaaliliitto tai

valitsijayhdistys saa asettaa ehdokkaita enintään puolitoistakertaisen määrän kunnan valtuustopaikkojen määrään verrattuna. Useimpien puolueiden edustajat kommentoivat kuitenkin ehdokaslistojen julkistamisen jälkeen, että etenkin uusien ehdokkaiden löytäminen oli hankalaa, eikä yksikään puolue onnistunut keräämään enimmäismäärää ehdokkaita.

Koko Sastamalan alueen ensimmäiset ehdokkaiden sanomalehtimainokset ilmestyivät Alueviestissä 24.9.2008, noin kuukausi ennen vaaleja. Alueviesti julkaisi samana päivänä myös kaikki kaupungin kunnallisvaaliehdokkaat kattavan listan. Mouhijärveläiset mainostivat itseään ensisijaisesti Paikallissanomissa 1.10. alkaen.

Kaikkien puolueiden, pois lukien Perussuomalaiset ja Sastamalan Sitoutumattomat, kaksi ehdokasta osallistui Mouhijärven yhteiskoulun ja lukion vaalipaneeliin 14.10. Keskustan ja Kokoomuksen molemmat paikalla olleet ehdokkaat olivat mouhijärveläisiä, ja Vasemmistoliiton ja Kristillisdemokraattien edustajista molemmista toinen oli mouhijärveläinen. SDP:n ja Vihreiden edustajat eivät olleet mouhijärveläisiä.

Seuraavassa esitellään puolueiden ja yksittäisten ehdokkaiden vaalikampanjoinnin erityispiirteitä. Puolueita käsitellään tekstissä tästä lähtien uuden kaupunginvaltuuston paikkamäärien mukaisessa suuruusjärjestyksessä. Koska Sastamalan kunnallisvaaleissa ei ollut yhtään vaaliliittoa, kaikki puolueet tekivät vaalityötään itsenäisesti, ja niitä käsitellään myös seuraavassa kutakin erikseen. Niillä puolueilla, joilla on luonteva lyhenne, on sitä käytetty vaihtoehtoisesti koko puolueen nimen kanssa.

3.3.1 Kokoomus

Sastamalan Kokoomus aloitti ensimmäisenä julkisen valmistautumisen kunnallisvaaleihin. Puolueen uusi paikallisjärjestö järjestäytyi heti kaupungin perustamispäätösten jälkeen ja tammikuun 2008 lopussa kerrottiin, että paikallinen kokoomuskansanedustaja on suostunut ehdokkaaksi ja muitakin ehdokkaita on jo tiedossa. Sastamalan Kokoomus aloitti puolueen sanomalehtimainonnan Alueviestin etusivulla 20.8.2008 ja jatkoi sitä vaaleihin asti. Kokoomus oli ensimmäinen puolue, jolla oli kunnalliset internetsivut Sastamalassa. Paikallisjärjestö julkaisi internetsivuillaan myös ehdokkaiksi lupautuneiden nimiä karttuvana listana elokuusta alkaen ja ennen vaaleja kaikkien ehdokkaidensa kuvat ja tervehdykset.

Mouhijärvellä Kokoomus järjesti 1.10.2008 Häijäässä Korvenmäen museolla keskustelu- ja kahvitilaisuuden, jossa olivat paikalla kaikki puolueen mouhijärveläisehdokkaat, yksi muualla Sastamalassa asuva Kokoomuksen ehdokas, heidän puolisoitaan ja puolueen paikallisorganisaation johtohenkilöitä. Tilaisuutta oli mainostettu Paikallissanomissa ja lähettämällä kutsukortteja yksityishenkilöille, mutta paikalla oli järjestäjien lisäksi vain seitsemän potentiaalista äänestäjää sekä tutkija. Kahvittelun jälkeen ohjelmassa oli vapaata keskustelua kunnallisvaaleihin

liittyen, mutta koska yleisöllä ei ollut kysyttävää, johdatteli eräs kokoomusaktiivi keskustelua, joka jäi lähes yksinomaan ehdokkaiden väliseksi. Myös kunnan toisessa keskustaaajamassa Uotsolassa Mouhijärven kirjastossa Kokoomus järjesti 19.10.2008 samantapaisen musiikillisen keskustelutilaisuuden, jossa oli paikalla joitakin Kokoomuksen ehdokkaita myös Mouhijärven ulkopuolelta.

Näiden pienimuotoisten kansalaistilaisuuksien lisäksi osa mouhijärveläisistä kokoomusehdokkaista oli tavattavissa Häijään Nesteen pihassa 18.10. ja Uotsolan torilla 24.10.2008. Ainakin kaksi mouhijärveläistä naisehdokasta kävi tapaamassa ihmisiä myös Vammalan torilla ja yhtä miesehdokasta lukuun ottamatta kaikki mouhijärveläiset osallistuivat Sastamalan Kokoomuksen muotinäytökseen Vammalassa 12.10. joko malleina tai järjestelytehtävissä. Ehdokkaat jakoivat kotitalouksiin koko tulevan kaupungin alueella yhtenäisiä Kokoomuksen mainoskortteja. Kokoomus asensi omat taajamamainoksensa huomattavasti myöhemmin kuin muut puolueet ja korvasi rankkojen syysateiden pilaamat ja irrottamat mainokset uusilla erittäin hitaasti. Kokoomuksen mouhijärveläisehdokkaat käyttivät sanomalehtimainontaansa ensisijaisesti Paikallissanomia, jossa julkaistiin koko Sastamalan Kokoomuksen ja Sastamalan Kokoomuksen mouhijärveläisten ehdokkaiden mainoksia. Tyrvään Sanomien mainoksissa olivat mukana puolueen kaikki ehdokkaat. Niiden lisäksi kaksi mouhijärveläistä miesehdokasta oli mukana Mouhijärven Yrittäjien mainoksessa Paikallissanomissa, Sastamalan Yrittäjien mainoksessa ja Sastamalan alueen MTK-yhdistysten yhteismainoksessa Tyrvään Sanomissa. Joka kotiin jaettiin Sastamalan Kokoomuksen vaalilehti, jossa oli kaikkien ehdokkaiden tervehdysten lisäksi lähinnä paikallisten yritysten mainoksia. Yksittäisiä lehti-ilmoituksia oli kahdella mouhijärveläisehdokkaalla Paikallissanomissa (toisella heistä myös Tyrvään Sanomissa) ja yksi miesehdokas oli mukana Alueviestissä julkaistussa Sastamalan Kokoomuksen seniorien mainoksessa.

Yhdellä kokoomuslaisella miesehdokkaalla oli omat vaalisivut internetissä, avoin Facebook-profiili ja oma tukiryhmä Facebookissa. Lisäksi erällä toisella ehdokkaalla oli suljettu Facebook-profiili, mutta sillä ei ollut ainakaan positiivista vaikutusta vaalitulokseen, koska vain hänen kavereillaan (7.10.2008 3 kappaletta) oli mahdollisuus nähdä siinä olevat tiedot.

3.3.2 Keskusta

Keskusta ei järjestänyt Mouhijärvellä mitään omia tilaisuuksia, mutta se oli erittäin aktiivinen torimarkkinoija. Keskustan ehdokkaat tarjoilivat kahvia Uotsolan torilla 10. ja 24.10. ja Häijään Nesteellä 18.10.2008. Keskustan kampanjointi Mouhijärvellä oli nousujohteista ja vaalien lähestyessä keskustalaiset tarjoilivat torilla myös muun muassa makkaroita ja ilmapalloja. Keskustan suuresta mouhijärveläisehdokkaiden määrästä johtuen Keskustan teltalla oli aina paikalla enemmän ehdokkaita kuin muilla puolueilla. Sastamalan keskustalaisilla oli oma

kuntavaaliosio Pirkanmaan Keskustan internetsivujen alaisuudessa, mutta vain muutama ehdokas oli täydentänyt omia tietojaan nimen, ammatin ja kuvan oheen. Internetsivuja markkinoitiin puolueen paikallisessa vaalimainonnassa hyvin vähän, eivätkä ne sisältäneet kattavia tietoja esimerkiksi siitä, milloin ja missä ehdokkaita on tavattavissa. Tietoa Sastamalan Keskustan vaalitapahtumista äänestäjä saattoi saada lähes yksinomaan Paikallissanomissa julkaistuista ilmoituksista.

Keskusta huolehti näkyvyydestään Mouhijärven taajamissa asentamalla julisteensa molempiin niille osoitettuihin paikkoihin melko pian taajamamainonnan alkamisen jälkeen. Keskustan vaalimainokset Paikallissanomissa ja Alueviestissä käsittivät kaikkien Sastamalan keskustalaisten ehdokkaiden kuvat ja tiedot, minkä lisäksi kaksi naisehdokasta osallistui Mouhijärven Yrittäjien mainokseen Paikallissanomissa ja Sastamalan Yrittäjien mainokseen Tyrvään Sanomissa. Tyrvään Sanomissa julkaistiin Sastamalan Keskustan naisten yhteismainos, kaikki Keskustan ehdokkaat käsittäviä mainoksia sekä Sastamalan alueen MTK-yhdistysten yhteismainos, jossa oli mukana kuusi mouhijärveläistä keskustalaista. Joissakin lehtimainoksissa mainittiin ehdokkaiden kotipaikka, mutta yksi mouhijärveläinen oli virheellisesti merkitty vammalalaiseksi. Yksittäiset ehdokkaat eivät jakaneet mainoksia suoraan kotitalouksiin ainakaan Häijäässä, mutta koko Sastamalan alueella ilmestyi Keskustan kunnallinen vaalilehti.

3.3.3 Sosiaalidemokraatit

Sastamalan sosiaalidemokraatit keskittivät torikampanjointinsa Mouhijärvellä Uotsolan torille. Eräs sosiaalidemokraattien ehdokas jakoi ruusuja Uotsolan torin läheisyydessä 10.10. ja SDP:llä oli myös oma teltta torilla seuraavina perjantaina ennen vaaleja. SDP:n kuudesta mouhijärveläisehdokkaasta kaksi kampanjoi aktiivisesti jakamalla omia mainoksiaan (esimerkiksi lehtisiä ja käyntikortteja) suoraan postilaatikoihin ja henkilökohtaisesti kaduilla. Nämä kaksi miesehdokasta kävivät kampanjoimassa myös Vammalan torilla. Muiden neljän mouhijärveläisehdokkaan suoramainonta oli huomattavasti passiivisempaa.

SDP:n lehtimainonta keskittyi Mouhijärven osalta Paikallissanomiin, jossa julkaistiin lokakuun aikana puolueen kaikkien mouhijärveläisten ehdokkaiden yhteismainoksia ja erään mouhijärveläisen omia mainoksia. Kaksi mouhijärveläisehdokasta julkaisi yhteismainoksia Paikallissanomissa ja Tyrvään Sanomissa. Toisella edellä mainituista oli Tyrvään Sanomissa myös oma mainos 23.10. Koko Sastamalan alueella merkittävä osa Sosiaalidemokraattien lehtimainonnasta koostui ammattijärjestöjen jäsenten yhteisistä vaalimainoksista, mutta niissä ei ollut mukana mouhijärveläisiä. Myös SDP julkaisi oman vaalilehden Sastamalassa. Tämä vaalilehti oli neljästä Sastamalassa julkaistusta puolueiden vaalilehdestä mielipide- ja asiapitoisin, eikä keskittynyt ainoastaan puolueen ehdokkaiden esittelemiseen ja kampanjatapahtumista ilmoittamiseen.

Sastamalan SDP julkaisi kuntakohtaisten internetsivujensa osoitteen ensimmäistä kertaa alle kolme viikkoa ennen vaaleja omassa Reilu Sastamala -lehdessään. Internetsivut ovat selkeät, mutta niiden myöhäinen ilmestymisajankohta ja sisällön keskeneräisyys vähensivät puolueen uskottavuutta internet-maailmassa. Yhdelläkään mouhijärveläisellä ehdokkaalla ei ollut omia internetsivuja tai Facebook-profiilia. SDP huolehti hyvin taajamamainonnastaan Mouhijärvellä ja sillä oli ainoana puolueena taajamatelineissa ainoastaan mouhijärveläisten ehdokkaidensa kuvat ja tiedot.

3.3.4 Muut puolueet

Vasemmistoliitto oli aktiivinen vaalimainonnan perinteisimmillä osa-alueilla; taajamamainonnassa, tori- ja suoramarkkinoinnissa. Vasemmistoliiton taajamajulisteet olivat telineissä jo puoli tuntia taajamamainonnan alkamiskellonajan jälkeen ja ehdokkaat jakoivat postilaatikoihin omia ja puolueensa yhteismainoksia. Kuten muillakin puolueilla, Vasemmistoliiton ehdokkaista vain osa teki julkisesti aktiivista vaalityötä. Vasemmistoliitto oli liikkeellä ilmeisen pienellä budjetilla, mutta se ei estänyt puoluetta käyttämästä luovia vaihtoehtoja. Tavallisten kahvin ja pullan lisäksi Vasemmistoliiton teltalla oli tarjolla muun muassa kotimaisia omenoita ja itse leivottuja sämpylöitä. Lehtimainonnassaan Vasemmistoliitto käytti järjestelmällisesti kaikki tulevan kaupungin vasemmistoehdokkaat sisältäviä mainoksia, minkä lisäksi joitakin ehdokkaita oli mukana ammattiosastojen mainoksissa. Puolueen paikallisjärjestöllä tai mouhijärveläisehdokkailla ei ollut omia internet-sivuja.

Vihreillä ei ole ollut valtuutettuja Mouhijärvellä vaalikaudella 2004–2008, eikä puolue onnistunut nytkään saamaan listalleen yhtään mouhijärveläistä ehdokasta. Siitä huolimatta Vihreät kampanjoivat myös Mouhijärvellä jonkin verran. Vihreät järjestivät Mouhijärvellä 22.10. Vihreän illan erään henkilön kodissa. Paikalla oli tilaisuuden järjestäjän, yhden vammalalaisen vihreän ehdokkaan ja tutkijan lisäksi vain yksi henkilö, mutta puolue saattoi saada illasta kertovien ilmoitusten avulla hieman lisää tunnettua Mouhijärvellä. Puolueella oli muutamia kaikki ehdokkaat kattavia mainoksia paikallislehdissä, mm. Tyrvään Sanomissa 23.10. Sastamalan Vihreät julkaisi Vihreä Sastamala -lehden ja omat internetsivut samoihin aikoihin SDP:n kanssa, vajaat kolme viikkoa ennen vaaleja. Vihreät eivät jalkautuneet Mouhijärvelle tai jakaneet omia tai puolueen mainoksia lehteä lukuun ottamatta, mutta taajamamainonnasta huolehdittiin hyvin. Vihreiden vaalimainonta painottui viimeiseen viikkoon ennen vaalipäivää.

Kristillisdemokraateilla oli 12 hengen listallaan yksi mouhijärveläinen ehdokas. Hän osallistui Mouhijärven lukion ja yhteiskoulun vaalipaneeliin, mutta ei käynyt muuta julkista kampanjaa. Puolue mainosti ehdokkaitaan ainoastaan Alueviestissä, Tyrvään Sanomissa ja taajamajulisteilla.

Tyrvään Sanomien mainoksessa 23.10. oli mainittu myös ehdokkaan kotipaikka, mikäli se on muu kuin Vammala.

Perussuomalaisilla oli vuoden 2004 kunnallisvaaleissa yksi ehdokas, mutta hän ei päässyt valtuustoon. Tällä kerralla Sastamalan Perussuomalaisilla oli kaksi täysin uutta mouhijärveläisehdokasta, mutta heidän kampanjointinsa nojasi kokonaan puolueen lehti- ja taajamamainontaan, eivätkä muutkaan PS:n ehdokkaat kampanjoineet Mouhijärvellä puolueen yhteismainontaa enempää.

Mouhijärven Sitoutumattomien valtuustoryhmästä ainoastaan yksi hyvin kokenut valtuutettu asettui uudestaan ehdolle Sitoutumattomana, eikä Mouhijärveltä ollut mukana uusia ehdokkaita. Sitoutumattomat ehdokkaat mainostivat itseään koko ryhmän yhteisillä mainoksilla Alueviestissä (mm. suuri mainos etusivulla 15.10.), Paikallissanomissa ja Tyrvään Sanomissa. Ainoa mouhijärveläisehdokas markkinoi itseään erittäin voimakkaasti jakamalla omia mainoksiaan koteihin myös Mouhijärven ulkopuolella. Lisäksi puolueen taajamamainonta oli provosoivaa ("Älä jätä äänestämättä") ja äänestämään kannustavaa ("Äänestä Sastamalan Sitoutumattomia!").

3.4 Mouhijärveläiset Sastamalan valtuustossa vaalikaudella 2008–2012

Sastamalan kaupunginvaltuustoon valittiin 26.10. 59 jäsentä ja Kokoomus nousi suurimmaksi puolueeksi 17 paikallaan. Kokoomus ei ollut edellisellä vaalikaudella suurin puolue missään Sastamalan perustajakunnista, mutta nyt sen aktiivinen vaalityö ja valtakunnallinen suosio nostivat sen muita puolueita suuremmaksi. Toiseksi suurin on Keskusta 14 paikallaan ja kolmanneksi eniten paikkoja tuli sosiaalidemokraateille. Kaikki kahdeksan ehdokkaita asettanutta puoluetta sai ainakin kaksi valtuustopaikkaa. Mouhijärveläisiä valituista on 10 henkilöä. Heistä kokoomuslaisia ja keskustalaisia on molempia kolme, sosiaalidemokraatteja kaksi sekä yksi vasemmistoliittolainen ja yksi sitoutumaton. Ehdokkaista mouhijärveläisiä oli 14 % ja valituista 17 %, joten he onnistuivat vaaleissa tältäkin kannalta (LIITE 1, Taulukko 1).

4 TUTKIMUSTULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI

4.1 Vaalimainonnan sekä ehdokkaiden ja puolueiden toiminnan vaikutukset vaalitulokseen

Vaaleissa menestyneet mouhijärveläisehdokkaat voidaan jakaa karkeasti kahteen ryhmään; aktiivisesti kampanjoineet ehdokkaat, ja kunnallispolitiikassa aiempaa kokemusta sekä mouhijärveläisten arvostusta nauttivat tai persoonastaan tunnetut henkilöt.

4.1.1 Kokoomus

Kokoomus voitti Sastamalan ensimmäiset kunnallisvaalit ja oli suurin puolue kuntavaaleissa ensimmäistä kertaa myös maanlaajuisesti. Kokoomuksen positiivinen kannatuskehitys muutaman viime vuoden aikana paransi puolueen asemia suurimmassa osassa kuntia, mutta nähty menestys ei olisi ollut mahdollista Sastamalassakaan ilman puolueen paikallisjärjestön ja ehdokkaiden aktiivista vaalityötä. Kolmesta valitusta mouhijärveläisestä yksi on uusi valtuutettu. Hän sai eniten ääniä mouhijärveläisistä kokoomuslaisista, yhteensä 110 ääntä (101 ääntä Mouhijärveltä). Hänen vaalituloksensa perustui aktiiviseen kampanjointiin ja positiiviseen julkisuuteen juuri ennen vaaleja (hänet valittiin Mouhijärven vuoden yrittäjäksi, mistä uutisoitiin laajasti paikallislehdissä). Menestykseen vaikuttivat positiivisesti myös työskenteleminen palvelualan yrittäjänä, erään oletettavasti samaan kannattajakuntaan vedonneen valtuutetun poisjättäytyminen, sopiva ikä ja innokkuus sekä aktiivisuus myös internetissä. Kaksi muuta valittua mouhijärveläistä olivat valtuustossa myös kaudella 2004–2008. Toisella heistä on kokemusta myös valtuuston puheenjohtajuudesta ja hän on ulkonäöltään, käyttäytymiseltään ja esiintymiseltään erittäin uskottava henkilö. Hän sai eniten kaikista mouhijärveläisehdokkaista ääniä Mouhijärven ulkopuolelta (yhteensä 97, Mouhijärveltä 76), vaikka hänen vaalikampanjansa oli mouhijärveläisistä kokoomuslaisista näkymättömin. Hän onnistui kuitenkin hyvin lehtimainonnassa (samoin kuin edellä kuvailtu ehdokas), sillä he olivat puolueen yhteismainosten lisäksi mukana kahdessa yrittäjien mainoksessa ja MTK:n mainoksessa. Kolmas valittu sai 77 ääntä, joista 69 tuli mouhijärveläisiltä. Hänen työnsä opettajana ja aktiivinen toimiminen paikallisissa järjestöissä on tehnyt häntä tunnetuksi erityisesti lapsiperheiden keskuudessa.

Kolme valitsematta jäänyttä mouhijärveläistä kokoomusehdokasta kampanjoivat näkyvästi, mutta heidän poliittinen osaamisensa jäi kampanjoinnissa taustalle. Yksi heistä on ollut erittäin aktiivinen valtuutettu, Mouhijärven kunnanhallituksen varapuheenjohtaja ja mukana Sastamalan perustamisessa, mutta hän ei onnistunut käyttämään etenkään Sastamalan perustamistyössä hankkimaansa tietoa ja kokemusta riittävästi hyödykseen positiivisena ominaisuutenaan. Hän ja toinen Kokoomuksen vanhoista valtuutetuista tulivat jo edellisissä vaaleissa valituksi puolueensa viimeisinä, joten heidän putoamisensa oli todennäköisempää, kuin aiemmissa vaaleissa erinomaisesti menestyneiden tai puheenjohtajatehtävissä olevien putoaminen valtuustosta. Lisäksi kuntaliitostilanne vähensi valtuustopaikkojen suhteellista määrää kunnan asukaslukuun nähden, joten aktiivistenkin valtuutettujen putoamisriski oli Åbo Akademin kuntavaalitutkija Sari Pikkalan ennusteen mukaan tavallista suurempi (Takarivin taavi todennäköisin putoaja vaaleissa, Yle Uutiset 1.10.2008.) Myös toisen pudonneen saman puolueen toisen ehdokkaan kanssa ristiriitaiset lausunnot Mouhijärven lukion vaalipaneelissa saattoivat vaikuttaa negatiivisesti joihinkin potentiaalisiin äänestäjiin. Yksi Kokoomuksen ehdokas oli täysin uusi kasvo kunnallispolitiikassa, eikä hän ehtinyt saada riittävästi tunnettuutta ja tukijoita vielä vaaleihin mennessä, mutta hänellä saattaa olla hyvät mahdollisuudet seuraavissa vaaleissa, mikäli hän

asettuu ehdolle. Kokoomuksen ehdokasasettelu oli mouhijärveläisten osalta suotuista, sillä kaikilla ehdokkailla oli ennen vaaleja arvioituna melko tasapuoliset mahdollisuudet valtuustopaikkaan, eikä ehdokkaita ollut määrällisesti kovin paljon. Kaikki ehdokkaat saivatkin vaaleissa yli 40 ääntä.

4.1.2 Keskusta

Keskustan kymmenestä mouhijärveläisehdokkaasta kolme tuli valituksi. Kaksi heistä teki hyvin näkymättömän kampanjan, mutta heidän poliittinen kokemuksensa oli ilmeisen hyvin mouhijärveläisten tiedossa. Toinen heistä on legendaarinen persoona ja jo useiden vaalikausien ajan Mouhijärven kunnanvaltuuston väri-iläiskä. Hän ei tehnyt lainkaan omaa kampanjaa, mutta sai silti suuremman äänimäärän kuin yksikään toinen mouhijärveläisehdokas (121 ääntä, joista 117 Mouhijärveltä). Hänen ehdoton vaalivalttinsa oli erikoinen, maalaismainen ulkonäkö, värikäs persoonallisuus ja se, että kaikki mouhijärveläiset tuntevat hänet. Hän oli keskustan vaalikuningas Mouhijärvellä myös vuoden 2004 kunnallisvaaleissa. Toisen heistä menestys perustui aiempaan kokemukseen luottamustehtävistä ja tunnettuuteen mouhijärveläisten Keskustan kannattajien keskuudessa.

Kolmas valittu mouhijärveläinen käytti hyväkseen puolueen torikampanjointia, muttei ollut kuitenkaan aktiivisin ehdokas puolueen mouhijärveläisistä. Hän on menestynyt hyvin aiemmissakin kunnallisvaaleissa Mouhijärvellä ja toimi kaudella 2004–2008 kunnanhallituksen puheenjohtajana. Ehdokkaan menestystä tukivat hänen asiantuntemuksensa ja edustava olemus. Hänellä ei ollut omia mainoksia missään medioissa, mutta Tyrvään Sanomissa ennen vaaleja julkaistu hänen kunnallispoliittisesta toiminnastaan kertova artikkeli ”Nainen ja valta” ja Mouhijärven ja Sastamalan yrittäjyhdistysten mainokset toivat hänelle lisäjulkisuutta.

Yksi paikkakunnalla tunnettu ja aktiivinen valtuutettu putosi täpärästi valtuustosta. Hän teki erittäin aktiivisen torikampanjan ja oli mukana monissa vaalipaneeleissa koko Sastamalan keskustalaisten puolesta, mutta hänen kampanjointinsa olisi voinut olla hieman itsekkäämpää. Hänen keskusteleva toimintatapansa toreilla ja vaalipaneeleissa paransi koko Keskustan julkisuuskuva, mutta puolueen ehdokasasettelu saattoi aiheuttaa kyseisen ehdokkaan putoamisen. Jos Keskustalle suunnattuja ääniä olisi keskitetty Mouhijärvellä paremmin tai mouhijärveläisiä ehdokkaita olisi ollut vähemmän, olisi suurempi osa heistä päässyt todennäköisemmin läpi.

Kaksi muutakin edelliskauden valtuutettua putosi valtuustosta, mutta heidän vähäinen kampanjointinsa johti siihen, että he saivat suurinpiirtein saman määrän ääniä kuin Mouhijärven kunnallisvaaleissa 2004, eikä se riitä suuremmassa kunnassa valtuustopaikkaan. Muut ehdokkaat eivät olleet valtuustossa edellisellä vaalikaudella, ja he saivat kaikki alle 30 ääntä. Keskustan

mouhijärveläisehdokkaista suuria äänimääriä saivat vain ne, jotka olivat esillä tiedotusvälineissä (lehtijutut, radion vaalipaneeli) ja ne, jotka Keskustan äänestäjät tuntevat ilman mainostamistakin.

4.1.3 Sosiaalidemokraatit

Sosiaalidemokraattien kuudesta ehdokkaasta kolme mainosti itseään puolueen yhteismainonnan lisäksi, ja sillä oli selkeä vaikutus heidän saamiinsa äänimääriin, sillä kaksi heistä valittiin ainoana puolueensa edustajina Mouhijärveltä. Mouhijärven viimeinen valtuuston puheenjohtaja sai 100 ääntä ja hänen läpipääsemisensä oli tutkija Pikkalan mukaan lähes varmaa, sillä kukaan istuva kunnanvaltuuston puheenjohtaja ei ole vielä pudonnut vaaleissa (Takarivin taavi todennäköisin putoaja vaaleissa, Yle Uutiset 1.10.2008.) Toinen SDP:n menestyjistä siirtyi puolueeseen Mouhijärven sitoutumattomista. Hän mainosti itseään aktiivisesti ja kirjoitteli useita mielipidekirjoituksia paikallislehtiin niin ennen vaaleja kuin jo koko edellisellä vaalikaudella. Muut SDP:n ehdokkaat eivät olleet valtuustossa vaalikaudella 2004–2008. Kolmas mainostanut ehdokas jäi ilman valtuustopaikkaa, koska hän ei markkinoinut itseään riittävästi suoraan ihmisille, vaan ainoastaan lehdissä. Muiden saamat äänimäärät jäivät hyvin vähäisiksi, mutta jos heidän saamansa äänet olisi annettu edellä mainitulle valtuustosta pudonneelle, olisi tämä ollut hyvin lähellä valtuustopaikan saamista (ilman valtuustopaikkaa jääneet ehdokkaat saivat yhteensä 71 ääntä ja pienin äänimäärä, jolla SDP:n ehdokas pääsi valtuustoon, oli 73).

4.1.4 Muut puolueet

Vasemmistoliiton mouhijärveläisten huonon vaalituloksen syyksi osoittautui liian suuri ehdokasmäärä. Äänet hajosivat vaaleissa kaikille kahdeksalle mouhijärveläisehdokkaalle ja vain yksi heistä, ehdokas joka oli kampanjoinut aktiivisimmin ja jolla on kokemusta valtuutettuna olemisesta vuosien takaa, pääsi valtuustoon 80 äänellä.

Vihreillä ei ollut mouhijärveläisiä ehdokkaita, mutta Vihreiden ehdokkaat saivat Mouhijärveltä 24 ääntä. Kristillisdemokraattien ja Perussuomalaisten mouhijärveläisehdokkaat eivät tulleet valituiksi, mutta heidän lisäksi useat muut KD:n ja PS:n ehdokkaat saivat ääniä Mouhijärveltä, vaikka eivät varsinaisesti kampanjoineetkaan täällä. Erityisesti Perussuomalaisten valtakunnallisesti saama huomio ja puolueen puheenjohtajan vahva persoonallisuus ja onnistunut esiintyminen TV-kanavien vaaliväittelyissä toivat ääniä puolueelle myös Mouhijärvellä ja koko Sastamalassa. Mouhijärveläiset ehdokkaat olivat melko vähän aikaa Mouhijärvellä asuneina vielä tuntemattomia, joten mouhijärveläisten ääniä meni paljon muillekin PS:n ehdokkaille.

Sastamalan Sitoutumattomien ainoa mouhijärveläisehdokas valittiin mouhijärveläisistä toiseksi suurimmalla äänimäärällä (118 ääntä). Kyseinen naishenkilö on luonut työuransa palveluammattissa ja ollut Mouhijärven kunnanvaltuustossa jo lukemattomia vaalikausia. Hän on

myös Mouhijärven sitoutumattomien perustaja ja kantava voima sekä moninkertainen Mouhijärven äänikuningatar. Viimeisten vuosien aikana hän on ollut esillä erityisesti Mouhijärven kunnan itsenäisyyden voimakkaana puolustajana; hän on kritisoinut liitosta voimakkaasti ja pyrkinyt estämään kuntaliitoksen kokonaan. Hän on myös kirjoitellut paikallislehtiin ja varoitellut toistuvasti suuren kunnan vievän Mouhijärveltä monia etuja, jotka itsenäisyys hänen mielestään mahdollistaa. Ihmiset äänestivät tätä ehdokasta siksi, että he uskovat hänen varmasti ajavan Mouhijärven etuja Sastamalan valtuustossa.

4.2 Kuntaliitoksen vaikutus poliittisiin voimasuhteisiin

Koska kuntaliitospäätös oli jo tehty, ei sillä ollut kovin suurta vaikutusta siihen, pääsikö valtuustoon Mouhijärveltä liitoksen kannattajia vai vastustajia. Jatkokaudelle päässeistä mouhijärveläisvaltuutetuista kolme kannatti liitosta ja neljä vastusti, mutta ainoastaan kaksi heistä kampanjoi vaaleissa Sastamala-kriittisesti. He saivat ääniä niiltä, jotka uskoivat heidän huolehtivan mouhijärveläisten eduista paremmin kuin muiden mouhijärveläisten, tai ajattelivat muista asioista heidän kanssaan samalla tavalla. Suurin osa kaikista ehdokkaista korosti kampanjansa aikana, että koko Sastamalaa on kehitettävä tasapuolisesti alueiden omat vahvuudet huomioiden, mutta silti mouhijärveläiset äänestivät lähes yksinomaan mouhijärveläisiä ehdokkaita, eivätkä esimerkiksi äetsäläisiä tai suodenniemeläisiä, jotka edustavat myös Sastamalan reuna-alueita ja kampanjoivat samoilla teemoilla kuin mouhijärveläisetkin. Mouhijärveläisehdokkaat saivat ääniä Mouhijärveltä yhteensä 1360 kappaletta, kun muiden alueiden edustajia äänesti 181 ihmistä, eli vain 12 % mouhijärveläisistä äänestäneistä. Tästä joukosta merkittävän osan muodostavat pieniä puolueita, joilla oli vain 1, 2 tai ei yhtään mouhijärveläistä ehdokasta, äänestäneet. Aiemmin sama ilmiö on ollut havaittavissa Mouhijärvellä oman kylän ehdokkaiden äänestämisenä.

Kuntaliiton mukaan äänestysaktiivisuus liitoskunnissa on sekä noussut että laskenut (www.kunnat.net). Mouhijärvellä äänestysprosentti laski 1,1 prosenttiyksikköä edellisiin kunnallisvaaleihin verrattuna (2004 67,1 %, 2008 66,0 %), mutta oli silti suunnilleen samassa koko Sastamalan äänestysprosentin (66,1 %) kanssa. Vammalassa äänestysprosentti oli yli 5 prosenttiyksikköä koko kunnan äänestysprosenttia pienempi. Ei kuitenkaan ole poikkeuksellista, että suurissa kunnissa varsinkin kuntaliitostilanteissa äänestysprosentti jää muita liitoskumppaneita pienemmäksi, kun reuna-alueilla halutaan varmistaa oman alueen edustus valtuustossa ja äänestetään vilkkaasti. Mouhijärven vanhassa valtuustossa oli naisia 38 %, mikä ylsi jo lähes tasa-arvokiintiöiden mukaiseen 40 %:iin. Nykyisistä mouhijärveläisvaltuutetuista vain 30 % on naisia, mikä on kuitenkin melkein sama kuin koko Sastamalan valtuuston naisten osuus (29 %).

Jos Sastamalan valtuustopaikat olisi jaettu alueittain asukaslukujen suhteessa, olisi mouhijärveläisille kuulunut vain seitsemän paikkaa. Mouhijärven Vammalaa suurempi

äänestysprosentti ja joissain tapauksissa äänten keskittäminen tietyille ehdokkaille tuotti mouhijärveläisille odotettua paremman vaalituloksen. Mouhijärveläisten kohtalaisen hyvän aktiivisuuden taustalla oli monia tekijöitä. 2.10. Tyrvään Sanomissa julkaistiin spekulatio, jonka mukaan Mouhijärvi saisi vain kolme valtuustopaikkaa, jos kuntalaiset äänestäisivät samalla tavalla kuin edellisissä kunnallisvaaleissa (Tyrvään Sanomat 2.10.2008, s.6). Ennusteen toteutumattomuus osoittaa kuitenkin sen, ettei edellisten vaalien perusteella voida tehdä kovin luotettavia hypoteeseja kuntaliitoskunnan ensimmäisten vaalien tuloksesta, ja myös puolueiden valtakunnallinen imagon muutos vaalikauden aikana sekä ehdokkaiden henkilökohtaiset ominaisuudet vaikuttavat äänestyspäätöksiin. Lisäksi erilainen ehdokasasettelu teki mahdottomaksi sen, että edellisten vaalien äänestyskäyttäytyminen olisi voinut toistua. Monet mouhijärveläiset olivat spekulatiion julkaisemisen jälkeen melko pessimistisiä mouhijärveläisten vaalimenestyksen suhteen ja huolissaan tulevasta, mutta lehtikirjoitus myös kannusti ehdokkaita kampanjoimaan tehokkaammin ja mouhijärveläisiä äänestämään Mouhijärvellä asuvia ehdokkaita. Tavalliset äänestäjätkin kannustivat sanomalehtien mielipideosastoilla toisiaan äänestämään, mieluiten oman kunnan ehdokkaita.

Mouhijärveläisten valtuutettujen voimasuhteet säilyivät vaaleissa lähes ennallaan. Suurimmat muutokset prosenttiyksikköinä mitattuna tapahtuivat mouhijärveläisten osalta Kokoomuksessa ja Sitoutumattomissa. Kokoomuslaisten osuus mouhijärveläisistä valtuutetuista nousi kuusi ja Sitoutumattomien laski neljä prosenttiyksikköä. Uuden Sastamalan valtuuston tarkastelu osoittaa, että suurimmat häviäjät edelliseen Mouhijärven valtuustoon verrattuna olivat Sitoutumattomat ja Keskusta. Näiden puolueiden mouhijärveläiset eivät kuitenkaan ole menettäneet kannatustaan. Nykyinen Keskustan ja Sitoutumattomien valtuutettujen suhteellinen määrä on paljon pienempi kuin se on Mouhijärvellä ollut, mutta se johtuu äänestäjäkentän muutoksesta. Prosentuaalisesti eniten mouhijärveläisiä valtuutettuja Sastamalan valtuuston puolueista on Sastamalan Sitoutumattomissa (50 %) ja toiseksi eniten Keskustassa (21 %). Sitoutumattomien osuus kaikista valtuustopaikoista (Mouhijärveltä Sastamalaan) laski 11 prosenttiyksikköä. Sitoutumattomat ryhmät saivat yli 10 % kannatuksen Mouhijärvellä ja Vammalassa vuonna 2004, mutta nyt monta ennen sitoutumattomiin ryhmiin kuulunutta valtuutettua jättäytyi pois tai siirtyi jokin muun puolueen ehdokkaaksi parempien läpipääsemismahdollisuuksien toivossa tai oman puoluekannan selkiytyttyä. Keskustan osuus valtuustopaikoista laski yhdeksän prosenttiyksikköä Mouhijärven 2004–2008 valtuustoon verrattuna, mutta se on edelleen toiseksi suurin puolue Sastamalassa (Sastamalan muodostavien kuntien valtuustoissa Keskusta on ollut kaikissa suurin tai toiseksi suurin puolue vaalikaudella 2004–2008). Mouhijärven edellisestä valtuustosta poiketen nyt myös pienillä puolueilla on omat valtuutettunsa (LIITE 1, Taulukko 1.)

4.3 Menestystekijöitä

Vaaleissa menestyminen edellyttää tunnettuutta ja kuntalaisten luottamuksen ansaitsemista. Vuoden 2008 vaaleissa Mouhijärveltä Sastamalan valtuustoon valituilla 10 henkilöllä oli kaikilla aiempaa kokemusta luottamustehtävistä, vaikka he eivät olleetkaan kaikki Mouhijärven valtuustossa edellisellä vaalikaudella. Kunnallisvaaleissa äänestäjien suosioon pääsemiseksi ei riitä pelkkä lehtimainonta, sillä 85 % äänestäjistä pitää myös ehdokkaan edustavaa olemusta, ulkonäköä sekä taitavaa ja uskottavaa esiintymistä tärkeinä ominaisuuksina. Niinpä kunnallisvaaleissa ehdokkaan tunteminen tai tapaaminen henkilökohtaisesti auttaa äänestäjää tekemään valintansa. Kaikkein tärkeimpänä äänestäjät pitävät kuitenkin sitä, että ehdokkaalla on samat perusarvot ja mielipiteet kuin äänestäjällä, ja ehdokas tuntee hyvin kunnallispolitiikan (Ulkonäöllä on merkitystä ehdokasta valittaessa, Yle Uutiset 28.10.2008.)

Vaalityön ajoituksessa tulisi huomioida, että ennakoäänestyksen suosio on jatkuvasti kasvanut. Yksissä vaaleissa tehty markkinointityö ei myöskään mene hukkaan, jos ehdokas tekee pitkäjänteistä työtä kunnallispolitiikassa, koska seuraavissa vaaleissa hän on jo valmiiksi tutumpi.

5 TUTKIMUKSEN ARVIOINTIA JA KEHITTÄMISMAHDOLLISUUKSIA

5.1 Tutkimuksen arviointi

Työn ajankohtaisen aiheen valinta oli oikea, koska aihe oli työhön innostava ja osoittautui sisällöltään rikkaaksi. Tutkimus on validi (tarkka ja luotettava), koska kaikki kuntaliitoksesta ja kunnallisvaaleista saatavilla ollut aineisto sekä ehdokkaiden kampanjamateriaali kerättiin ja analysoitiin. Vähäisen tiedottamisen ja tutkijan muiden projektien vuoksi yhdestä toripäivästä ja yhdestä Kokoomuksen tilaisuudesta tutkijalla ei ole omia kokemuksia, mutta tapahtumista on selvitetty saatavilla olevat tiedot muilla keinoin. Sukupuolijakaumaan ei tässä tutkimuksessa paneuduttu tarkemmin, koska sukupuolella ei tutkijan havaintojen mukaan ole suurta merkitystä henkilön mielipiteisiin. Tutkimuksen otosta olisi voinut laajentaa koko Sastamalan laajuiseksi, jolloin mahdolliset alueelliset erot vaalikampanjoinnissa ja muutokset muiden alueiden kunnallispoliittisissa voimasuhteissa olisivat ilmenneet, mutta nyt valittu laajuus oli juuri sopiva tapaustutkimuksen tarkoitusta ajatellen. Työn tekeminen syvensi tutkijan tietämystä politiikan taustoista ja puolueiden paikallisorganisaatioiden erilaisista toimintatavoista.

5.2 Tulosten käyttö- ja jatkotutkimusideoita

Tutkimuksen tuloksena saatiin evaluoivaa (arvioivaa) tietoa, jota voidaan käyttää toiminnan kehittämisen välineenä. Tutkimuksesta on ensisijaisesti hyötyä puolueille ja kunnallisvaaliehdokkaille, jotka pohtivat tehokkaita keinoja vaalimenestyksen saavuttamiseksi

tulevissa kunnallisvaaleissa - on kyseessä yksittäinen kunta tai monikuntaliitostilanne. Tehty selvitystyö ja aineiston analyysi antavat puolueille monia mahdollisuuksia toiminnan ja vaalityön kehittämiseen. Tutkimus on hyvä lähtökohta myös vertaileville tutkimuksille muista monikuntaliitoskuntien kunnallisvaaleista, ja tutkimusaluetta voisi laajentaa koskemaan koko monikuntaliitoskuntaa tai vertailla samanaikaisesti useita liitoskuntia tai monikuntaliitoskunnan kaikkia osia. Täydentävänä menetelmänä kannattaa jatkossa harkita kyselyiden ja haastatteluiden käyttämistä ehdokkaiden vaalityötä koskevien omien mielikuvien ja kokemusten selvittämiseksi.

Tässä tutkimuksessa tutkittua aluetta ja aihetta olisi vastustamattoman mielenkiintoista tutkia seuraavissa kunnallisvaaleissa vuonna 2012 ja erityisesti vuonna 2016, jolloin Sastamalassa valitaan ensimmäistä kertaa Kuntalain 10 § mukainen normaalikokoinen valtuusto. Vuoden 2016 valtuusto tulee kaupungin nykyinen väestökehitys huomioon ottaen todennäköisesti olemaan pienempi kuin nyt valittu valtuusto, mikä asettaa ehdokkaille jälleen uusia haasteita. Puolueiden on jatkettava aktiivista kampanjointia Sastamalan reuna-alueilla myös seuraavissa vaaleissa, mikäli valtuusto halutaan pitää alueellisesti tasapuolisena.

Tämä tutkimus voi olla alkusysäys kuntaliitoskuntien laajemmalle tutkimukselle kunnallisvaaleissa toteutuvan kuntademokratian kannalta. Olisi mielenkiintoista tietää, ovatko löydetyt tulokset päteviä myös muissa vastaavissa tapauksissa ja tulevaisuudessa, vai löytyykö vielä muita vaalitulokseen merkittävästi vaikuttavia tekijöitä. Tutkijaa kiinnostaa jatkaa tämän aihealueen tutkimusta tulevaisuudessa, erityisesti koska uusia kuntaliitoksia on odotettavissa vielä runsaasti.

6 LÄHTEET

Painetut lähteet:

Alueviesti-lehdet tammikuu–lokakuu 2008

Anttila, P. 1998. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. 2. painos. Akatiimi Oy, Helsinki

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara P. 2001. Tutki ja kirjoita. 6.-7. painos. Tammi, Helsinki

Mouhijärven kunnanvaltuuston pöytäkirjat 19.4.2007, 5.7.2007, 28.8.2007, 11.9.2007, 14.11.2007, 10.12.2007, 20.12.2007, 3.4.2008

Mouhijärvi-Hämeenkyrö, Mouhijärvi-Nokia ja Mouhijärvi-Vammala kuntaliitosvaihtoehtojen esiselvitys 1. vaiheen raportti kesäkuu 2007. 2007. Efeko Oy

Paikallissanomat-lehdet tammikuu–lokakuu 2008

Syrjälä, L. Ahonen, S. Syrjäläinen, E. & Saari, S. 1995. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. 1.-2. painos. Kirjayhtymä, Helsinki

Tyrvään Sanomat -lehdet tammikuu–lokakuu 2008

Internet-lähteet:

Facebook. www.facebook.com luettu koko tutkimuksen ajan 11.9.2008 alkaen

Kuntalaki. Saatavilla

www.kunnat.net/attachment.asp?path=1;29;60;498;114858;131074;132238;132241 luettu 14.10.2008

Kuntaliitto/Elina Laamanen 26.6.2008. Kuntaliitokset. Saatavilla

http://www.kunnat.net/k_perussivu.asp?path=1;29;348;4827 luettu 14.10.2008

Kuntaliitto 2008. Kuntaliitokset vuosina 1922–2008. Saatavilla

<http://www.kunnat.net/attachment.asp?path=1;29;348;4827;4892;4931;75943> luettu 14.10.2008

Kuntaliitto/Katja Siebenberg. Kuntaliitos voi lisätä äänestysaluja. 27.8.2008. Saatavilla
http://www.kunnat.net/k_peruslistasivu.asp?path=1;29;129;128614;141252;141286 luettu
14.10.2008

Kuntaliitto/Maria Merisalo 24.8.2007. Kuntarakenteen kehitys. Saatavilla
http://www.kunnat.net/k_perussivu.asp?path=1;29;348;4892;125930 luettu 14.10.2008

Oikeusministeriö <http://www.vaalit.fi> luettu useita kertoja tutkimuksen aikana 11.9.2008 alkaen

Puolueiden internetsivut, luettu useita kertoja tutkimuksen aikana 11.9.2008 lähtien tai
ilmestymisestä alkaen

Sastamalan Kokoomus <http://www.sastamalankokoomus.fi>

Sastamalan Keskusta

<http://www2.kestusta.fi/Suomeksi/Piirit/Pirkanmaa/Suomeksi/Kunnat/Sastamala/Etusivu.iw3>

Sastamalan Sosiaalidemokraatit <http://www.sastamalandemarit.fi>

Sastamalan Vihreät <http://www.vihreasastamala.fi>

Sastamala Opisto. Sastamalan kartta.

<http://www.sastamalanopisto.fi/kartta.jpg> luettu 17.11.2008

Tilastokeskus 2008. Kunnallisvaalitulokset 2008. Saatavilla
http://pxweb2.stat.fi/Dialog/varval.asp?ma=470_kvaa_2008_2008-10-31_tau_128_fi&ti=Ehdokkaat+%E4%E4nestysalueittain+kunnallisvaaleissa+2008%2C+Pirkanmaan+vaalipiiri&path=../Database/StatFin/vaa/kvaa/2008_04/&lang=3&multilang=fi luettu 29.10.2008

Muut lähteet:

Yle Uutiset 1.10.2008, Takarivin taavi todennäköisin putoaja vaaleissa

Yle Uutiset 28.10.2008, Ulkonäöllä on merkitystä ehdokasta valittaessa

LIITE 1

Kuva 1. Sastamalan kartta
(alkuperäinen kuva
Sastamalan opisto,
muokannut Mariikka Ala-Maakala)

Taulukko 1. Puolueiden valtuustopaikat Mouhijärvellä vaalikaudella 2004–2008 ja Sastamalassa 2008–2012 sekä eri puolueiden mouhijärveläisten osuus mouhijärveläisistä ja mouhijärveläisten osuudet eri puolueiden valtuutetuista.

	I	I (%)	II	II (%)	III	III (%)	IV (%)
Kokoomus	5	24	3	30	17	29	18
Keskusta	7	33	3	30	14	24	21
SDP	4	19	2	20	13	22	9
Vasemmistoliitto	2	10	1	10	5	9	11
KD	0	0	0	0	3	5	0
Vihreät	0	0	0	0	3	5	0
PS	0	0	0	0	2	3	0
Sitoutumattomat*	3	14	1	10	2	3	50
yhteensä	21	100	10	100	59	100	

I Valtuustopaikkoja Mouhijärvellä 2004–2008 (% valtuutetuista)

II Mouhijärveläisiä Sastamalan valtuustossa 2008–2012 (% mouhijärveläisistä)

III Valtuustopaikkoja Sastamalassa 2008–2012 (% valtuutetuista)

IV % mouhijärveläisiä puolueen valtuutetuista

* sarakkeessa I Mouhijärven sitoutumattomat, sarakkeissa II-IV Sastamalan sitoutumattomat

Taulukko 2. Ehdokasettelu kunnallisvaaleissa 2008

	I	II	III
Kokoomus	6	4	57
Keskusta	10	5	56
SDP	6	2*	56
Vasemmistoliitto	8	1	27
KD	1	0	12
Vihreät	0	0	16
PS	2	0	10
Sastamalan sitoutumattomat	1	1	12
yhteensä	34	13	246

I Mouhijärveläisiä ehdokkaita vaaleissa 2008

II Edellisen kauden valtuutettuja mouhijärveläisistä

III Ehdokkaita Sastamalassa vaaleissa 2008

* Toinen SDP:n ehdokkaista siirtyi puolueeseen Mouhijärven sitoutumattomista